

Повторне перше
читання до реєстр.
№№ 10439,
10439-3, 10439-4

ВИСНОВОК

до проектів законів України

про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України"
щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439 підготовлений у новій
редакції на повторне перше читання),

про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення незалежності
та деполітизації роботи Бюро економічної безпеки України (реєстр. № 10439-3),

про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України"
та інших законів України щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439-4)

8 квітня 2024 року
протокол № 171

За дорученням Верховної Ради України (*Постанова Верховної Ради України від 23 лютого 2024 року № 3605-IX*) Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі – Комітет) на своєму засіданні 8 квітня 2024 року (протокол №171) розглянув питання підготовки на повторне перше читання проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439).

Згідно з процедурою підготовки законопроекту до повторного першого читання (частина третя статті 100 Регламенту Верховної Ради України) до Верховної Ради України внесено альтернативні законопроекти:

про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення незалежності та деполітизації роботи Бюро економічної безпеки України (реєстр. № 10439-3 від 27.02.2024), поданий народним депутатом України Разумковим Д.О. та іншими народними депутатами України;

про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" та інших законів України щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439-4 від 27.02.2024), поданий народним депутатом України Железняком Я. І. та іншими народними депутатами України.

Згідно вимог частин першої і третьої статті 109 Регламенту Верховної Ради України до повторного першого читання законопроекту реєстр. № 10439 до Комітету надійшли пропозиції народних депутатів України Гетманцева Д. О. (лист № 20д9/1-2024/45121 від 27.02.2024), Железняк Я. І. (листи № 212д9/5-2024/45693 від 27.02.2024, № 212д9/5-2024/49374 від 04.03.2024), Маслова Д. В. (лист № 435д9/5-2024/46091 від 28.02.2024), Южаніної Н. П. (лист № 199д9/5-2024/46547 від 28.02.2024).

Також надано пропозиції Міністерством юстиції України (лист № 31281/11.3.2/1-24 від 27.02.2024).

Альтернативні законопроекти (реєстр. №№ 10439-3, 10439-4) пропонують внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" та інших законодавчих актів України (Кодекс законів про працю України, Кодекс адміністративного судочинства України, законів України "Про Раду національної безпеки і оборони України", "Про професійний розвиток працівників", "Про правовий режим воєнного стану", "Про оперативно-розшукову діяльність", "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні", "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю").

Так, головною метою законопроекту (реєстр. № 10439-3), поданого народним депутатом України Разумковим Д.О. та іншими народними депутатами України є забезпечення незалежності та деполітизації роботи Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ). Згідно пояснювальної записки законопроект реєстр. № 10439-3 передбачає таке:

1) конкурсна комісія з відбору Директора Бюро економічної безпеки України формуватиметься у складі трьох осіб, призначених КМУ, та трьох осіб, призначених від бізнес-спільноти (торгово-промислої палати, об'єднання роботодавців, професійні спілки та їх об'єднання, громадські спілки, членами яких є суб'єкти господарювання);

2) аналогічний підхід застосовано до формування Комісії з проведення оцінки діяльності БЕБ, яка складається з одного представника від КМУ і двох від бізнесу;

3) участь у зборах бізнес-спільноти мають право брати суб'єкти, які відповідають таким вимогами:

zareєстровані в установленому законодавством порядку не менше ніж п'ять років до дня оприлюднення оголошення про скликання зборів;

zareєстровані як суб'єкти лобіювання відповідно до Закону України "Про добросчесне лобіювання" (ця вимога не застосовується до набрання чинності і введення в дію Закону України "Про добросчесне лобіювання");

4) у зборах не можуть брати участь об'єднання підприємців, визначені статтею 21 Господарського кодексу України, професійні спілки та їх об'єднання, громадські спілки, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

членами яких є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи, організації чи підприємства країни, визнаної згідно із законом державою-окупантом та/або державою-агресором по відношенню до України, або фінансувалися ними;

мають філії, представництва (інший відокремлений підрозділ) в країні, визнаної згідно із законом державою-окупантом та/або державою-агресором по відношенню до України, або фінансувалися ними;

здійснювали чи здійснюють діяльність із залученням міжнародної технічної допомоги, донорами якої є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи, організації чи підприємства країни, визнаної згідно із законом державою-окупантом та/або державою-агресором по відношенню до України, або фінансувалися ними;

5) на перехідний період, а саме для відбору Директора Бюро економічної безпеки України вперше після прийняття пропонованого законопроекту, конкурсна комісія формується у складі трьох осіб від КМУ та трьох осіб за пропозицією міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції, реформи органів правопорядку, які мають переважаче право голосу під час прийняття рішення;

б) для оцінки (аудиту) діяльності Директора Бюро економічної безпеки України, обраного вперше після прийняття пропонованого законопроекту, Комісія з проведення оцінки формується у складі трьох осіб, призначених за пропозицією міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції, реформи органів правопорядку;

7) уточнено порядок конкурсного відбору працівників БЕБ через визначення чіткого складу конкурсної комісії (три особи призначає Директор Бюро економічної безпеки України, а три – громадська рада при БЕБ) та етапів проведення конкурсу;

8) інститут стажування в БЕБ замінено на випробування – стажування, в розумінні ст. 23 Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" за змістом суперечить загально прийнятому уявленню та використанню цього поняття. Законом України "Про державну службу" передбачено, що Порядок стажування державних службовців визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби. Даний Порядок визначає загальні положення щодо

проходження державними службовцями стажування, в тому числі за кордоном, як однієї з форм підвищення рівня професійної компетентності;

9) уточнено строки проведення оцінки (аудиту) ефективності діяльності БЕБ та порядок прийняття рішення відповідною Комісією;

10) суттєво доопрацьований механізм атестації працівників БЕБ: атестація проводиться одразу після призначення Директора Бюро економічної безпеки України (а не через рік після завершення воєнного стану, як передбачено основним проектом); атестацію проходять всі працівники БЕБ (а не тільки ті, що були призначені до набрання чинності Законом); атестація проводиться протягом чітко визначеного терміну – протягом року (а не безкінечно, як передбачено основним проектом); повторна атестація заборонена; не менше 3 з 6 членів кадрової комісії з атестації мають бути делеговані міжнародними і неурядовими організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги, дипломатичними місіями; чіткий порядок проведення атестації.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило зауваження до законопроекту реєстр. № 10439-3 (лист № 16/03-2024/49657 від 04.03.2024).

Законопроект (реєстр. № 10439-4), поданий народним депутатом України Железняком Я. І. та іншими народними депутатами України, враховує пропозиції міжнародних партнерів, зобов'язання виконати які взяла на себе Україна, зокрема питання переатестації працівників БЕБ та усунення можливості політичного впливу на БЕБ.

Так, законопроектом реєстр. № 10439-4 запропоновано внести зміни до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України», якими, зокрема, передбачено удосконалити регулювання питань щодо:

1) проведення нового прозорого конкурсу на зайняття посади керівника БЕБ (за переважної участі в конкурсній комісії міжнародних експертів за прикладом практик Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного агентства з питань запобігання корупції);

2) проходження атестації діючих співробітників БЕБ (атестація здійснюється впродовж 18 місяців згідно з Порядком, який затверджується Директором Бюро економічної безпеки України; проводиться атестаційними комісіями з переважною кількістю осіб делегованими міжнародними і неурядовими організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги, дипломатичними місіями; її предметом є оцінка професійної компетентності, рівня спеціальних знань та умінь, професійної етики та доброчесності;

3) виключається можливість звільнення Директора Бюро економічної безпеки України на підставі визнання Кабінетом Міністрів України роботи БЕБ незадовільною;

4) проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності БЕБ.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження до законопроекту реєстр. № 10439-4 (лист № 16/03-2024/49656 від 04.03.2024).

Також до Комітету листом Міністерства юстиції України від 05.04.2024 № 52590/11.3.2/1-24 надано допрацьовані пропозиції.

У Комітеті опрацьовано внесені пропозиції та підготовлено на повторне перше читання законопроект реєстр. № 10439 у новій редакції.

Зазначений законопроект реєстр. № 10439 (підготовлений у новій редакції на повторне перше читання) передбачає:

1) зміни до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України», які передбачають:

вимоги до членів конкурсної комісії на обрання директора Бюро економічної безпеки України, їх права та обов'язки, порядок прийняття ними рішень, відбір і подання на розгляд Прем'єр-міністра України не більше двох кандидатур на посаду директора Бюро економічної безпеки України;

уточнення підстав звільнення директора Бюро економічної безпеки України;

встановлення обов'язковості проходження психофізіологічного опитування із застосуванням поліграфа перед призначенням особи на посаду в БЕБ;

визначення положень щодо формування та прийняття рішення Комісією з проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності БЕБ, уточнення прав і обов'язків її членів та передбачити, що фінансування діяльності зазначеної Комісії та її членів може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги;

2) Прикінцеві та перехідні положеннями проекту Закону передбачають:

обов'язкове проходження атестації заступниками Директора Бюро економічної безпеки України в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України;

перші строки для незалежних оцінок (аудитів) ефективності діяльності БЕБ (*проведення оцінки здійснюється Комісією після завершення першого і третього року на посаді Директора Бюро економічної безпеки України, призначеного в порядку, передбаченому цим Законом*);

доопрацьований механізм атестації працівників БЕБ, строк проведення якої не може перевищувати дванадцяти місяців з дня призначення на посаду Директора Бюро економічної безпеки України в порядку, передбаченому цим Законом;

Директор Бюро економічної безпеки України, призначений в порядку, передбаченому цим Законом, формує нову дисциплінарну комісію.

З огляду на зазначене, керуючись положеннями частини першої і третьої статті 100, частини другої і четвертої статті 110, пункту 1 частини першої статті 114, частини першої і третьої статті 115, частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет вирішив:

1. Внести на розгляд Верховної Ради України підготовлений у новій редакції на повторне перше читання проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439).

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439, підготовлений у новій редакції на повторне перше читання), прийняти за основу, а альтернативні законопроекти (реєстр. №№ 10439-3, 10439-4) – відхилити;

2) надати доручення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики при підготовці до другого читання доопрацювати зазначений законопроект про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439, підготовлений на повторне перше читання) з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням, а також доопрацюванням та усуненням суперечностей відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України Гетманцева Д. О.

Голова Комітету

Д. ГЕТМАНЦЕВ

